Ч. 281. Неділя 14 (27) грудня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провінциї:

на цілий рік	К	4·80
на пів року	„	2·40
на чверть року	„	1·20
місячно . . .	„	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К	10·80
на пів року	„	5·40
на чверть року	„	2·70
місячно . . .	„	—·90

Поодиноке число 6 с

Вісти політичні.

(Чутка про подорож Є. Вел. Цісаря до Анґлії. — „Буковина“ о скликаню буковиньского сойму. — Небезпечність війни на далекім всходї).

N. W. Tagblatt в дописи з Льондону доносить, що Є. Вел. Цісар має з весною виїхати до Анґлії в гостину до короля Едварда. Чутка о тім вийшла від ґен. Метуена, котрий кілька неділь тому назад приїздив до Відня і був на авдиенциї у Цісаря та вручив єму інсиґнії анґлійского маршалка польного. Цісар сказав тоді до ґенерала: „Я що правда вже старий чоловік і довгі подорожі для мене вже досить тяжкі. Але з другої сторони єсть моїм найщирійшим бажанем відвідати короля Едварда також у него дома і я длятого постановив собі на слідуючу весну поїхати до Анґлії.“ — Льорд Метуен розповів се льондоньскому льорд-мерови Річіє і від него пішла ся чутка.

В справі скликаня буковиньского сойму на день 28 с. м. пише черновецка „Буковина“: Соймова сесия тріватиме чотири дні. Скликане сойму, а за тим і полагода найдоконечнійших потреб краєвих є єдиною так сказатиб заслугою кн. Гогенльогого і „Вільнодумних“. Кн. Гогенльоге направив те, що зіпсував засліплений провідник партиї, маршалок Лупул. В суботу дня 19 б. м. відбула ся під проводом краєвого маршалка в присутности президента кн. Гогенльогe нарада заступників всіх партий. В нараді взяли участь: Абрагамович, Богосевич, проф. др. Смаль Стоцкий, др. Штравхер, барон Кохановский, Скедль, де Льож, Лянґенган, Марін, Мустаца, Іл. Ончул. Проф. др. Смаль-Стоцкий домагав ся, аби наперед означено краєві потреби, над якими нараду не можна би відложити. Др. Штравхер домагав ся запевненя об'єктивного веденя пересправ через краєвого маршалка, що перед тим був того переконаня, що афера нагани мусить прийти під голосоване. По довшій дебатї згоджено ся, що так Скедль, як також Іл. Ончул мають взяти назад свої внески з таким увасадненем:

„На основі порозуміня з всіма партиями палати беру назад внесок з дня . . . .“

Присутні заступники соймових партий з'обовязують ся за свої партиї, що ніякий член поновно не поставить того внеску, як також, що головно точно дотримає ся угоди дотично проґрами нарад. До проґрами нарад в соймі ввійшли такі предмети: Краєвий прелімінар, універзитет, заклад божевільних, буджет краєвої культури, будівельна устава, реґуляция гірских потоків, буджет для Чернівців і Сторожинця, виборча реформа, піднесене промислу, управильнене учительскої платнї, райфайзеньскі каси, петициї і т. д.

Положене на далекім всходї єсть все ще грізне і поки що нема надії, щоби в найблизшім часї поправило ся. До „Köln. Ztg.“ доносять з Льондону, що тамошні добре поінформовані круги політичні стоять все ще при тім поглядї, що поки що нема ще вигляду на якесь поліпшене ситуациї. То признають всї, що роблять заходи, щоби довести до якогось мирного порозуміня, що з Францією і через Францию старають ся вплинути на Росию, що в найновійших часах навіть з анґлійскої сторони напоминано безпосередно в Петербурзї до податливости і остерігано перед небезпечностию, але доси нема анї слїду якогось успіху; ситуация скорше погіршила ся як поправила ся.

Навіть і віденьска Pol. Corr., котра старає ся успокоїти загальне мнінє і каже, що многі вісти з далекого всходу суть пересадні і мають на цїли під'юджуване, але все-таки признає, що мимо того, що відношене межи Росиєю а Японією задержала свій нормальний характер, а зносинии межи обома кабінетами повертають ся в зовсїм коректних формах, не дасть ся ніяк заперечити, що непорозуміне межи Росиєю а Японією прибрали дуже поважний характер.

До „Daily Mail“ доносять з Токіо, що по тайній конференциї офіцирів корабельної стациї

---

4)

Дияманти і перли.

(Природописно-культурна розвідка. — Написав К. Вербин).

(Дальше).

II.

Копальні диямантів і спосіб їх добуваня. — Шлюфоване диямантів і история сеї штуки. — Оцінка вартости диямантів і торговля ними.

Дияманти знаходять ся у всіх частях землї, але не всюди денебудь і не в такій скількости, щоби їх можна з хісном для торговлї добувати. Иноді знаходять ся дияманти, хоч дуже маленькі також в метеоритах, тих куснях якогось каміня, що спадає на нашу землю з простора сьвітового і ся обставина піддала одному Французови гадку робити штучні дияманти, о котрих буде пізнїйше бесїда.

Довгий час знаходжено дияманти лиш в ріни понад ріками або в старших зліпняках намулових. Вже в глубокій старинї знаходжено дияманти в Індиї і на острові Борнео і сї дияманти зачисляють ся до найцїннїйших. Індийскі дияманти знаходять ся головно в сторонах над ріками Паннар, Кізінах, Маґанадї та над полудневими притоками Джумни. Тут знаходять ся они звичайно з другими дорогцінними каменями, як топаз, аметист і гірский кришталь. Аж до першої половини 18-го столїтя знаходили ся в торговли лиш індийскі дияманти, котрі знаходжено головно коло Ґольконди. Тепер знаходять в Індиї лиш дуже мало диямантів, але они все ще суть великої вартости.

Від 1727 р. знаходжено дияманти в Бразилії іменно же в провінциї Мінас Ґераес коло Диямантини і Беґаґем та в провінциї Багія. Там вишукувано їх зразу в ріни і виполїкувано в подібний спосіб як золото, а пізнїйше знаходжено їх в так званім гнучкім лупци або і такольоміті, камени, котрий в недуже грубих плитах дає ся досить добре гнути. Позаяк того каменя єсть в Бразилиї дуже богато, то здавало ся зразу, що тут відкрито величезні диямантові поля; тимчасом показало ся, що він лиш в декотрих місцях має в собі дияманти і то в невеликій скількости. А все-таки бразилїйскі дияманти зробили були велику конкуренцию індийским, хоч зразу торговля ними ішла через Індию. З початком 19 го столїтя знаходжено дияманти також над Уралем в Росиї, але в так малїй скількости, що добуване їх показало ся тут зовсїм без практичного значіня. Від 1851 стали добувати дияманти також і в Австралії і они задля своєї великої твердости набрали були досить великого значіня. Але й тут знаходжено їх дуже мало. До 1897 знайдено всего лиш 12.000 каратів, значить ся, майже півтретя кільо вартости 360.000 корон. Також в Ляпляндиї і північній Америці знаходжено дияманти, але то були поодинокі случаї без ніяких дальших наслідків. Наконець в 1867 р. відкрито в полудневій Африцї так величезні поля диямантові, що від сеї пори не лиш в торговли диямантами, але й в цїлій полудневій Африцї настав величезний переворот, котрого мабуть послїдний акт завінчив ся кровавою війною Бурів з Анґлійцями. Відкрите диямантів в полудневій Африцї єсть так характеристичне, що годить ся тут про него кількома словами згадати.

В 1867 привіз був якийсь торговельник, що їздив з товарами по полудневo-африканьских степах, до Колєсберґа якийсь блискучий камінчик, котрий впав єму в очи через то, що різав скло. А що в тім місті ніхто не умів єму сказати, що то за камінь і яка може бути єго вартість, то єго післали до Ґреґемставн до доктора Атерстона, котрого всї знали яко чоловіка ученого. Атерстон відповів, що то диямант вартости 12.000 корон. Той диямант післали ще до Льондону, а коли й звідтам прийшла відповідь, що то диямант великої вартости, то тодїшний ґубернатор капляндскої кольонії Филип Вудгавз купив єго. Тогди той торговельник зібрав богато людий і зачав в ріни над рікою Орань понизше Гоптавн шукати диямантів, бо там він дістав той блискучий камінчик від якогось Бура, котрого дїти ним бавили ся. Але всї труди були надармо, бо хоч і як богато ріни розрили і перекинули, не знайшли анї одного диянанта.

В якийсь час пізнїйше знайшли другий диямант понизше устя ріки Валь до Гаріеп. Взяли ся знов шукати, але знайшли лиш кілька дрібних диямантів. Вже хотїли покинути дальшу роботу, коли в 1869 якийсь Кафер

Сасеґо в Японії відплило дня 22 с. м. шість воєнних кораблів на широке море. Куди они поплили, годі знати. До тої самої ґазети доносять з Кобе, що всіх здібних моряків, котрі тепер суть на відпустці, покликано знов до служби. — Аґенция Гаваса заперечує чутку, мов би то анґлійске правительство зробило предложенє француском, щоби на случай росийско-японьскої війни обі держави держали ся неутрально.

Новинки.

Львів дня 26-го грудня 1903.

— Іменованя. П. Президент міністрів як міністер судівництва іменував судовими ад'юнктами авскультантів: М. Ліхтенфельда для Путилова, З. Ясильковского для Боян, І. Бурачиньского для Кіцманя, Е. Продančука для Боян, В. Марковича для Селетина, д-ра Н. Фервбаха і З. Ферстера обох для округа львівского висшого суду краєвого, Володисл. Крупского для Тлустого, Г. Глиньского для Радехова, Б. Дорожиньского для Калуша, М. Росола для Отинії, А. Адамовского для Грималова, Ґ. Островского для Сіняви, Ст. Лессера для Вишнівчика, З. Рейманьского для Судової Вишні, Е. Стефановича і І. Шпондровского обох для округа львівского висшого суду краєвого, І. Золотенького для Старої Соли, д-ра З. Голобута для Журавна і Володисл. Шада для Угнова. — П. Міністер торговлі іменував секретарів почтових Р. Сабата, Л. Дормуса і Б. Біласа у Львові почтовими радниками. — П. Міністер скарбу іменував д-ра Т. Бавха міністеріяльним концепістом в міністерстві скарбу, а в галицкій прокураториї скарбу концепіста д-ра Брун. Крісого ад'юнктом і конципієнтів д-ра Кар. Скровачевского, д-ра Стан. Марчака, д-ра Володрм. Кравса і д-ра Тад. Ієкрицкого концепістами прокураториї скарбу. — Видїл краєвий іменував в рахунковім відділі: асистента ґр. Ад. Лося офиціялом, практиканта Володисл. Вуйцицкого асистентом, аплїканта Алекс. Полицкого практикантом і диетаря Брон. Пшемицкого аплїкантом рахунковим.

— Маршалком Ради повітової в Гусятині вибрано ґр. Адама Ґолуховского, а его заступником п. Казим. Цевьского.

— Конкурс на уділенє віна з фондациї д-ра Ів. Фріда ім. Архикняжни Ґізелї, для убогих сиріт-дівчат селяньских, львівского повіта, оголошує ц. к. Намістництво з реченцем до кінця марта 1904. Убігаюча ся о то віно має виказати: 1. що єсть сиротою по сїльским господари з місцевостий належачих до львівского повіта, 2. єсть убогою, 3. числить 18 до 25 лїт віку, 4. скінчила з добрим поступом три низші кляси школи народної і 5. що має віддати ся за селянина, котрий також окінчив з добрим поступом три низші кляси школи народної. Вінчанє кандидатки має відбути ся дня 20-го цьвітня 1904 року, а на случай церковної перепони в найблизшім дни по усуненю перепони. Подания о віно треба вносити до Намістництва в приписанім реченци.

— Розширенє діяльности Бюра патронату. Видїл краєвий постановив ухвалою з дня 4-го грудня с. р. поручити бюрови патронату для спілок ощадности і позичок чинности, що відносять ся до орґанїзованя молочарских спілок як також виконуваня фахової і адміністрацийної контролї над тими спілками молочарскими, котрі будуть приняті до краєвого патронату. Бюро патронату займе ся проте передовсїм підготовлюючими трудами до своєї акциї, отже виданєм статутів, інструкций, книжок, формулярів, підручника, нормальних (взірцевих) плянів і кошторисів для більших і менших молочарень. Рівночасно будуть підняті заходи, аби осягнути точнїйше порозумінє що-до помочи з фондів державних для акциї бюра патронату в цїли попираня розвою молочарских спілок як також з краєвими чинниками (именно з товариством рільничим у Львові і з зарядом готовним товариства кулок рільничих) що до їх співдїланя в акциї, котра має на цїли розвій молочарских спілок.

— Еміґрация до Америки. Статистичне бюро віденьске подає, що в минувшім роцї виїхало з Австро-Угорщини до Америки разом 220.000 осіб. Між ними: 37.500 Поляків, 34.400 Словаків, 32.900 Хорватів і Словінцїв, 27.100 Мадярів, 23.600 Нїмцїв, 18.760 Жидів, 9.840 Русинів, 7.220 Чехів, 4.200 Румунів і 2.100 Італїянцїв. Еміґранти вивезли із собою 15,175.000 кор., с. є. $71^1/_2$ кор. на одну особу.

— Визиск робітників на границі. Вже не раз доносили краєві часописи, що галицкі робітники, вертаючи з Прус, падуть жертвою несовістного визиску при змінї гроший на зелїзничім двірци в Мисловицях. Тепер доносять про такий факт. Оногди задержала ся в Мисловицях громадка около 40 людий, що походять з чесанівского повіта, а вертали з роботи аж із Швеції, де працювали кілька місяців. В Мисловицях міняли шведскі корони, за котрі плачено їм там по 1 короні і 6 сотиків. Коли прибули до Осьвєціма, довідали ся, що осьвєцїмскі векслярі могли заплатити їм з зиском по 1 короні 28 сот. за шведску корону. Після поліцийного обчисленя, бідних робітників визискали в той спосіб на квоту найменше 500 корон

— Зелїзничі катастрофи. В послїдних днях лучили ся такі пригоди на зелїзницях: Посшішний поїзд, що ішов з Кольонїї до Липска, наїхав недалеко стациї Ґрос-Герінґен на стоячі на шинах порожні вози. В наслїдок удару потерпіли три особи значні ушкодженя. — На шляху Майдеріх-Обергавзен, в Вестфалїї, вискочили дві льокомотиви товарового поїзду з шин. Кілька возів згоріло. З зелїзничої прислуги погиб один, а кондуктор, що вів поїзд, тяжко ранений. — В однім з вагонів посшішного товарового поїзду, що їхав з Бреми до Гановеру, вибух пожар і знищив его. В вагонї було 1200 звичайних пакунків і 48 цїнних посилок. Причина огню незвістна. — З Нового Йорку доносять, що в державі Канзас, на шляху Ст. Люй-Сан-Франціско коло стациї Годорей вискочив з шин особовий поїзд, при чім 9 подорожних погибло на місци, а 20 осіб потерпіло притім тяжкі рани.

— Родинна драма. Фабричний робітник в Майсен під Дрездном в Саксонїї, Бінерт, доведений до розпуки довгою недугою жінки, отруїв єї і шестеро дїтий карболевою кислотою, а відтак сам отруїв ся. Коли отворено двері мешканє нещасливих, ще лиш Бінерт давав слабі знаки житя, а цїла его родина була вже мертва.

приніс тому самому селянинови, у котрого знайшов ся перший великий диямант, новий, найчистїйшої води, що важив 83 каратів. Він знайшов був его над рікою Валь і продав его за 9600 К якомусь купцеви. Хитрий купець дістав вже в Гоптавн за него 240.000 К, хоч і то ще не було за богато, бо пізнїйше оцїнено той диямант, котрому дано назву „Звізда полудневої Африки“, оцїнено опісля на 600.000 корон.

Аж тепер заворушило ся над сею рікою. Чутка, що там знаходять ся дияманти, звабила множество людий, котрі мали надію розбоґатїти в однїй хвили. В короткім часї зібрало ся над рікою яких 10.000 людий, котрі зачали тепер на великім просторі шукати диямантів, подїлившп землю між себе, хоч знов надармо. Многі, котрим не стало вже гроший на прожиток, пішли дальше в сьвіт або таки згинули тут марно; хто ще міг шукав, дальше. Аж ось під конець 1870 р. розійшла ся чутка, що на фермі Дітоаспан знайдено диямант. Шукачі диямантів кинули ся на ферму і не питаючи вже властителя єї, зачали копати на его ґрунтї і розкинули навіть его хату.

Доси був загальний погляд, що дияманти знаходять ся лиш в ріни над рікою, а тепер показало ся, що їх можна знайти таки на рівнинї на яких 40 кільометрів від рік. То додало відваги і шукачі стали розкопувати степ в ріжних місцях і вже в марті 1871 відкрили теперішну копальню Бульфонтен і майже рівночасно ще другу звану Деберс. В червни того самого року відкрили найбільшу коло теперішного міста Кімберле. Настала формальна диямантова горячка. Тисячі а тисячі людий з цїлого сьвіта збігали ся до відкритих копалень в надії, що станутъ в короткім часї богачами; кождий хотїв шукати скарбів в земли.

Відкриті копальні творили неправильний чотирокутник, що займав около 4 квадр. кільометрів простору. Тут кождий з тих многих тисячів людий зачав собі копати на власну руку. Спори, бійки, убийства і розбої були на по рядку дневнім. Тодї всї копальники диямантів постановили подїлити цїле диямантове поле поміж себе на паї однакової величини. Кождий пай мав виносити 31 квадратових стіп а кождий з копальників мав право лиш до одного паю і то так довго, доки сам на нїм копав. Хто через тиждень не копав, той тратив право до свого паю і кождий инший копальник міг тодї на его місци копати. Але людий сходило ся щораз більше, а що у відкритих копальнях не було вже місця, то они зачали копати на кілька миль довкола і покопали ями на 10 до 15 метрів глубокі, але надармо; диямантів там не знайшли. Ті ями видко коло Кімберле ще й до нинї.

Тимчасом в чотирох згаданих копальнях, з котрих ще й нинї добувають дияманти, розпочала ся горячкова робота. При дальшім копаню показало ся, що дияманти знаходять ся лиш в тім каміню, котре в глубинї має зелену і аж темно синю барву; его названо для того „синим ґрунтом“. В копальни в Кімберле творить той „синий ґрунт“ величезний стовп в горі на 270 метрів довгий а 190 метрів широкий. Довкола него єсть лійковата яма, що сягає аж до глубини звиш 300 метрів. В споді єсть згаданий стовп значно вузший і темно синий; він виглядає так, як би его якась сила висунула з глубини землї і упхала між инший рід каміня розложеного під верхом.

Верхна верства того „синого ґрунту“ звітріла і стала жовта а єї названо длятого „жовтим ґрунтом“. Цїле тото камінє вкривала давнїйше лава вапняного каміня, засипана зверха тонкою верствою червоної пісковатої землї, що вкривае цїлий край. Коли відкрито копальні, то знаходжено по кілька диямантів вже в піску і в згаданім вапнянім каміню; коли же докопано ся до жовтого ґрунту, то дияманти показали в несподївано великім множестві. Кождий в копальників або сам або при помочи своїх товаришів вибирав той жовтий ґрунт відрами на верх, розсипав на столї і шукав в нїм диямантів. Всї гадали, що дияманти знаходять ся і тут так само нїби розсипані між каміня, як в ріни над рікою, а нікому й на гадку не приходило, як великі богатства криють ся ще глубше в синїм ґрунтї. Длятого многі, котрі докопали ся до синого ґрунту, переставали копати, гадаючи, що вже не знайдуть диямантів. Але декотрі витревалїйші пізнали ся лїпше на вартости синого ґрунту. Ще в 1872 р. отже 18 місяців по відкритю копальні, можна було н. пр. в Бультфонтен купити один пай за 720 або за 360 а навіть і за 120 корон, а в 1879 р. платило ся вже за пай по 2400 до 9600 корон.

Можна собі погадати, що при такій цїні не одному відійшла охота копати, коли він вложив в ґрунт таку суму і копав цїлими тижнями а не знайшов анї одного диямантa. Требаж ще й то мати на уваві, що само копанє коштовало богато трудів і гроший. Зразу вивожено викопане камінє тачками і перешукувано на дворі на столах; але пізнїйше, коли копальня стала дуже глубока, прийшло ся вже труднїйше вивозити з неї камінє. Деякі копальники впали на добру гадку: попровоаджували собі довгі дротяні линви, привязали їх на горі і в споді в ямі, забили в споді два стовпи і умістили на них валок з корбою, на котрий навивав ся шнур пущений з гори, що тягнув ведро, котре сунуло ся по дротяній линві в гору. Небавком цїла копальня вкрила ся сїтию дротяних линв і виглядала, як би одно величезне муравлиско, в котрім порпало ся нераз що найменше десять тисячів людий.

Але чим більше в спід, тим труднїйша ставала робота. Синий ґрунт був твердий; его треба було лишати на якийсь час і розґортати, щоби звітрів, а відтак виполїкувати землю в бочках, щоби остали ся лиш самі камінцї, а відтак їх перебирати. Води не було на місци; викопані керницї давали за мало і бочка води коштувала 6 до 12 корон. Аж остаточно, коли коло копальні зробило ся велике місто, теперішне Кімберле і копальники стали до спілки та утворили акцийне товариство, робота

— **Убитє судового возьного.** З Комарна пишуть: На дорозі віддаленій о кільометер від села Крукавець в напрямі Комарна убито задля рабунку судового возьного з Комарна Ант. Чайку. Виїхав він по полудни з Комарна до Крукавця в службі, аби стягнути ріжні належитости, які могли виносити кількасот корон, а крім того мав при собі значну скількість своїх гроший, бо перед двома днями продав кілька штук худоби. По годині 8-ій вечером виїхав Чайка з Крукавця. Виїзджаючи з села вступив на хвилю до коршми зміняти 20 сотиків, бо мав одній селянці видати 8 сотиків а не мав дрібних. Чайка мав власного коня і візок і сам повозив. Коло 1-ої години в ночи переїздило дорогою кількох самбірских шевців, котрі побачили на гостинци перевернений візок, а побіч него лежав неживий Чайка, держачи в судорожно затисненій долони поводи. Кінь стояв спокійно. Шевці піднесли візок, вложили на него трупа Чайки і завезли его до Комарна. В кишени убитого найдено годинник і перстені на пальцях, однако не найдено мошонки з грішми. На голові покійника були знаки від ударів. Коли би не обставина, що не найдено гроший, то можна би було майже певно гадати, що Чайка став жертвою пригоди, іменно, що візок перевернув ся на гостинци, а він впав і ударив ся о замерзлу груду так сильно, що смерть сейчас его постигла. Але й то, що з другої сторони скрани есть знак від удару, виключає сліпий случай. На пів години перед похороном Чайки найдено підкинену перед его домом мошонку, в котрій було лише 40 сотиків, якийсь старий гріш і три урядові квіти. Секция трупа виказала, що смерть була наслідком удару тяжким, тупим знарядом, причім розбито Чайці голову. В похороні Чайки взяло участь дуже богато людий. Чайка мав 46 літ, був заможний і полишив жінку та осьмеро дітий.

ТЕЛЕГРАМИ.

Париж 26 грудня. Комісия ревізийна орекла одноголосно, що треба призволити на ревізию процесу, яку зажадав Драйфус.

Барцельона 26 грудня. Прокураторія державна наложила арешт на анархістичний дневник Productor за обиду армії.

Токіо 26 грудня. Праса японьска радить вислати сейчас японьске войско до Кореї, позаяк російскі інтриґи в Сеули загрожують інтересам Японії на Кореї.

Надіслане.

пішла вже успішнійше і лекше. До копальні поспроваджувано всілякі машини і знаряди. На березі ями поуставлювано парові машини, що витягали викопане камінє на верх, а потрібну воду спроваджено рурами аж з ріки віддаленої на 40 кільометрів; машини зачали пересівати і полокати камінє та сортувати его на три або й чотири нумери і аж так приготовлене висипувано на столи і там перебирано та вишукувано дияманти. В такий спосіб ще й тепер добувають дияманти в полудневій Африці.

Копальні в полудневій Африці дали за 30 літ далеко більше диямантів як всї прочі на цілім сьвіті. В тім часі видобуто там 1200 кільоґрамів диямантів (60 мілїонів каратів) вартости 1800 мілїонів корон, таку масу, що як би її зложити разом, то зробилась би диямантова грана на півтора метра довга, широка і висока. Тепер добувають дияманти майже виключно лиш в згаданих чотирох копальнях коло Кімберле; шукають також і над рікою, але тоті копальні дають лиш дуже мало. Девять десятих всіх диямантів, які появляють ся тепер в торговли, походять з полудневої Африки.

Не лиш диямант але й кождий більше або менше дорогоцінний камінь стає аж тоді красний і набирає великої вартости, коли есть відповідно оброблений, значить ся, вигладжений зі всіх боків так, щоби через то его краса показувала ся в цілій своїй силї і повноті. В оброблению диямантів і дорогоцінних каменів розходить ся ще й о то, щоби їм надати таку форму, котра би добре держала у всілякій золотій оправі н. пр. в перстенях, колїях, брошах і т. п. Дияманти найчистійшої води не мають нїякої барви і цїла сила їх краси в тім, що они так ломлять сьвітло, що оно викликує в них гру всіляких красок і такий блеск як би від огню. А сьвітло може в них лиш тоді так ломити ся, коли на них есть богато гладоньких стінок або площ, уложених після якось правила так, що они в кождім иншім положеню можуть щораз то инакше показувати гру красок або проявляти силу блеску. Дияманти і деякі инші дорогоцінні камені знаходять ся вже в природі з відповідними у них стінками або площами, але ті дуже рідко коли суть зовсім гладкі та ще й не завсігди красно відбивають сьвітло; длятого треба їм штучно надавати відповідні форми через шлїфованє. Штука шлїфованя дорогоцінних каменїв взагалї есть велика а диямантів там більша, що они і найдорожші зі всіх, отже вимагають як найбільшої уваги і зручности та й найтвердші а через того вимагають дуже великого заходу, часу і праці. Ся обставина мусить очевидно впливати і на цїну ошлїфованих диямантів.

Цїла робота шлїфованя дорогоцінних каменїв розпадає ся на кілька частий, а при нїй мусить ся завсїгди ввзглядняти природні свойства каменя. Иноді потреба камінь розколоти або розрізати пилочкою; відтак треба ему надати відповідну форму, що називає ся рундованем; дальше треба приготовити відповідне місце на стінки або площі, що знов називає ся сірованем або з француска еґрізованем; відтак треба робити стінки звані в готових юзелях фацетами, а наконець треба фацети вигладити або виполірувати.

Найславнїйші в Европі шлїфарні знаходять ся в Амстердамі, де есть около 50 фабрик, котрі обрабляють лиш самі дияманти, а в котрих працює около 4000 робітників, а відтак в долинї Ідар в ольденбурскім князівстві Біркенфельд в Німеччині. В сих послїдних шлїфарнях займають ся вже менше шлїфованем диямантів, а далеко більше всіляких инших дорогоцінних каменїв, а іменно аметистів, топазів, оніксів, опалів, ахатів і т. п.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 жовтня 1903 після середно-европ. часу.

Зі Львова

посп.	особ.	
відходить		
		День
	6·22	До Станиславова, Підвисокого, Потутор
	6·45	„ Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Бродів, Гусятина
	6·43	„ Підволочиск з Підзамча
8·25		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·35	„ „ Відня, Хирова, Стружа
	9·05	„ Лавочного. Калуша, Борислава
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Самбора, Хирова
	9·40	„ Белзця, Сокаля, Любачева
	10·35	„ Черновець, Делятина, Потутор
	10·40	„ Тернополя, Потутор
1·50		„ Підволочиск з гол. двірця
2·04		„ „ з Підзамча, Гусятина
2·40		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезе, Калуша
2·50		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Скольского лиш від 1/5 до 30/9
	3·25	„ Ряшева, Любачева
	3·40	„ Самбора, Хирова
		Ніч
12·45	4·10	До Кракова, Відня, Берлина
2·51		„ Іцкан, Букарешту, Чорткова
	6·05	„ Станиславова, Жидачева
	6·15	„ Кракова, Відня, Берна, Хирова
	6 40	„ Лавочного, Мункача, Хирова, Калуша
	7·05	„ Сокаля, Рави рускої
	9·20	„ Підволочиск з Підзамча, Бродів
	10 42	„ Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина
	10 55	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·24	„ „ з Підз., Грималова, Заліщик
	11·05	„ Стрия
	11·11	„ Жовкви (лиш що неділї)

До Львова

посп.	особ.	
приходить		
		День
	6·10	З Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	7·35	„ Самбора, Хирова
	7·40	„ Янова на гол. дворець
	7·45	„ Лавочного, Борислава, Калуша
	7·35	„ Підволочиск на Підзамче
	7·55	„ „ „ гол. дворець
	8·55	„ Кракова, Відня, Орлова
	9·55	„ Стрия
	10·55	„ Ярослава, Любачева
	11·15	„ Станиславова, Потутор
	1·25	„ Янова на гол. дворець
1·30		„ Кракова, Відня
1·40		„ Іцкан, Станиславова, Чорткова, Заліщик
2·15		„ Підволочиск на Підзамче, Гусятина
	4·35	„ Стрия, Самбора, Борислава
2·30		„ Підволочиск на гол. дворець, Гусятина
	5 06	„ „ „ Підзамче
	5·30	„ „ „ гол. дворець
	5·55	„ Сокаля, Белзця, Любачева
	5·50	„ Кракова
	5 40	„ Черновець, Жидачева
		Ніч
	10·—	З Самбора, Сянока
12·20		„ Черновець, Заліщик, Делятина
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·09	„ Тернополя, Грималова на Підзамче
	3·30	„ Тернополя, Грималова на гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Козови
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева, Сянока
	9·50	„ Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Чорткова, Гусятина
	10·02	„ Підволочиск, Бродів, Копичинець на Підз.
	10·40	„ Лавочного, Калуша Борислава

ЗАМІТКА. Пора нічна від **6** г. вечером до **5** г. **59** м. рано. Час середно-европейский від львівского о 36 мін. В місті видають білети їзди: Аґенция Ст. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9 від 7 рано до 8 вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаций ц. к. зелїзниць державних (ул. Красіцких ч. 5 в подвірю, сходи II. двері ч. 52, в годинах урядових (від 8—3 а в сьвята від 9—12).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом И. Недопада. (Телефона число 527).